

ranke hangende aartjes die na de bloei overgaan in sierlijke zaadlijstjes. Voeg daar nog bij dat de plant aardig droogtebestendig is en eigenlijk overal groeit. De kwaliteit en betrouwbaarheid zoals we bij *Veronicastrum* vinden. Prachtig in de zonnige border, of in de halfschaduw, bij het grove blad van *Persicaria amplexicaule*, ook zo 'n taai ding. En wat dacht u in combinatie met grassen bij de vijver. 'Horatio' komt van de hand van Ernst Pagels; wat heeft die man toch een prachtplanten veredeld.

Aruncus 'Sommeranfang'

50 | roomwit | mei - juni | ○ ●

Komt net als 'Horatio' uit een kruising met de dwergvorm *A. aethusifolia*. Ook deze keer resulteerde dat in een plant die zowel met blad als bloem sterke troeven op tafel legt. Bij het uitlopen zou je zweren dat er een varen stond, zo fijn is dat blad, terwijl je in de bloeifase zou vermoeden dat je met een verfijnde *Astilbe* van doen hebt. Een mooie en sierlijk overhangende dan, met bruinrode stengels. Ook weer mooi na de bloei, tot ver in het najaar. Sterk!

Aster

Een aanzienlijk deel van ons sortiment bestaat uit *Asters*, twee en twintig stuks om precies te zijn. Allemaal hebben ze een vaste plek in onze borders. We hebben ze niet ergens willekeurig geplant; nee, er is wel degelijk over nagedacht. *Asters* hebben in onze borders verschillende functies, verspreid over verschillende seizoenen. In de zomer gebruiken we ze als groen tussen bloemen, net als bij het boeket van de bloemist. Door het neutrale karakter vallen ze dan nog nauwelijks op, maar zijn wel belangrijk voor de compositie. Kleuren en bloemen komen beter uit als er groen tussen zit. Als we bijvoorbeeld *Veronicastrums*, *Sanguisorba's* en *Phloxen* combineren, drie planten met dezelfde bloeitijd, zetten we daar een *Aster* tussen. Te overdadige bloei of kleur wordt daarvoor vermeden of getemperd. Voor de hand ligt natuurlijk ook, dat we door het gebruik van deze laatbloeiers de bloei in onze borders kunnen rekken, daar is de *Aster* natuurlijk het bekendst om, maar er is nog een reden. *Asters* vallen in de zomer nauwelijks op en dat verandert pas in de nazomer en herfst. Ze beginnen dan sterk in de hoogte en breedte te groeien en die eigenschap kun je gebruiken om vroeg aftakelende planten aan het zicht te onttrekken. In de herfst zal de *Aster* uit het voorbeeld de structuur van de *Sanguisorba* overnemen en op het moment van bloei ook nog eens mooi combineren met de uitgebloeide aren van de *Veronicastrum*. Zo kun je twee maal per jaar een combinatie maken op dezelfde plaats. Overigens zijn er nog andere planten die je voor zo 'n functie kunt gebruiken, denk ook maar eens aan *Eupatorium* 'Chocolate', *Vernonia's* of *Salix* 'Nancy Saunders', onze tuin staat vol met voorbeelden. Als je veel *Asters* in je border gebruikt, heeft dat nog meer voordelen. Samen

met andere duurzame planten vormen ze de zg. 'backbone' van je border; ze zijn sterk, betrouwbaar en groeien bijna op elke grondsoort. Je kunt ze ook jarenlang aan hun lot overlaten. En, mits je de goede soorten kiest, is er met *Asters* ook weinig werk gemoeid. *Asters* die weinig, of nog liever niet gevoelig zijn voor meeldauw, die gezond groeien en die vooral niet teveel woekeren beschouwen wij als goede *Asters*. Om *Asters* te vermeerderen moet je, of heel vroeg stekken, of scheuren en zo doen wij dat hier ook. Te laat gestekte planten levert weliswaar mooi bloeiende plantjes op in het najaar die heel leuk op de tuinbeurs staan, maar die zonder winterknop het voorjaar niet halen. Vrijwel alle *Asters* worden hier meerdere malen getopt, eenmaal eind april, begin mei en nog een keer aan het eind van juni. De planten vertakken dan meer, blijven lager en staan steviger. Wees niet bang om er eens goed de schaar in te zetten, in deze periode kun je geen fouten maken. Het resultaat van vele jaren verzamelen en uittesten:

Aster amellus 'Violet Queen'

(syn. 'Veichenkönigin')

50 | donker paarsblauw | aug. - okt. | ○ ●

Vinden we een van de allermooiste lage *Asters*! Het is een traaggroeiende vorm (de plantjes die je koopt zijn helaas ook altijd klein) met smal blad en kleine, natuurlijke blauwpaarse bloemen. Deze groeit het best op een warme plek in volle zon op doorlatende grond. Eenmaal op gang is het een stevige, compacte plant zonder meeldauw en zo zijn er niet veel. Mooi met pennisetum 'Little Bunny' en *Sedum*.

Aster cordifolius 'Little Carlow'

120 | blauw | sept. - okt. | ○ ●

Een behoorlijk forsgroeiende, cv. met ontelbare, kleine, bijna blauwe bloemetjes aan flinke, spreidende takken. Een enorme, rijkbloeiend bos dus. Die zie je staan aan het eind van je border. Deze cv. woekert niet. Aan een stuk of drie heb je voldoende. Geen meeldauw op vocht houdende grond, op droge soms wel. Twee, drie keer topfen of de bloeikoppen wat uitdunnen.

Aster ericoides 'Lovely'

80 | lichtroze | sept. - okt. | ○ ●

Bloeit met de allerkleinste bloemetjes in zacht babyroze. Ook voor de bloei heeft deze sierwaarde door het fijne loof en de strak opgaande structuur. Niet toppen.

Aster ericoides 'Pink Star'

140 | hardroze | sept. - okt. | ○

Met een groeiwijze die vergelijkbaar is met die van 'Little Carlow', maar dan wat fijner en minder krachtig. De takken staan vrij rechtop en zijn best wel stevig. 'Pink Star' komt officieel uit de snijbloementeel en meestal zijn dat zwakke broeders als ze buiten geplant worden. Maar deze niet. Gezond, niet woekierend en uit-

stekend voor de snij! Voor de middelste of achterste rij van de border met roze bloeiende *Miscanthus*, *Vernonia*, *Sanguisorba* enz.

Aster ericoides 'Silver Spray'

60 | roomkleurig | sept. - okt. | ○ ●

Een lage en bescheiden plant, met piepkleine witte bloemetjes, waarvan de hartjes geel zijn. Ook weer een bruikbare en fijne structuur voor de bloei. Sterk, gezond, polvormend en stevig.

Aster amellus 'Fornsett Flourish'

50 | paarsblauw | aug. - okt. | ○ ●

Asters die een halve meter hoog worden zijn volop verkrijgbaar, maar daarvan zijn er maar weinig die stevig rechtop blijven staan, lang bloeien en meeldauwongevoelig zijn. Aan al die criteria voldoet deze wel. Het is een vlot en compact groeiende cv. met kleine paarse bloemen met een geel hartje. Merkwaardig is, dat het blad zo ruw is als schuurpapier, net als bij 'Monch' en 'Violet Queen' die overigens net zo droogtebestendig zijn. Niet een hele spectaculaire plant, maar wel een met een hele langdurende sierwaarde, ook na de bloei, met al die leuke zaadpluisjes. Toppen mag.

Aster 'Mrs. Franny'

120 | lichtroze, zalmroze hartje | sept. - okt. | ○ ●

Naar mijn geliefde genoemd, is dit op *Astergebied*, onze eerste introductie en wat voor een! Ontstaan op onze moederveldjes, waar zoveel *Asters* groeien en waar zoveel bijtjes garant staan voor spontane kruisingen. Met haar decoratieve plantopbouw en haar sterk horizontaal vertakte donkere stengels, doet ze ons voor de bloei denken aan een hoge *Aster* 'Horizontalis'. De bloemen lijken dan weer op die van *Aster* 'Vasterival': zachtroze bij het ontluiken en zalmroze bij het rijper worden. Hoe dan ook, deze aanwinst staat model voor kwaliteit: geen meeldauw, niet woekierend (wel anders bij 'Vasterival'!) en twee maanden bloemen. We zijn blij dat we met deze plant ons steentje kunnen bijdragen aan het sortiment. Dit jaar de eerste planten per opbod.

Aster fricartii 'Mönch'

100 | lavendelblauw | aug. - okt. | ○

Bloeit onafgebroken van eind juli tot ver in oktober met grote aantallen lavendelblauwe bloemen, het lijken wel blauwe margrietjes. Naast de onwaarschijnlijk lange bloeitijd is deze ook belangrijk omdat ze onze borders veel kleur geeft in een periode dat de meeste zomerbloeiers het alweer voor gezien houden. Er zijn nog meer van die nazomerbloeiende planten, zoals bijv. *Calaminta*, *Eupatorium*, *Helenium* en *Geranium* 'Dilys'. Verdelen we groepjes van zulke planten over onze borders, dan blijven die kleurrijk totdat de herfstbloeiers het weer overnemen. 'Monch' groeit het best op een zonnige, warme plek op doorlatende grond, die best aan de droge